A photograph of a stone ruin with a doorway, a wooden bench, and a wooden building in a forest. The scene is set in a clearing with large trees and a blue sky. The stone structure is made of rough-hewn stones and has a simple wooden door frame. In the background, there is a wooden building and a small structure covered with a white cloth. The overall atmosphere is peaceful and historical.

ATLAS
ZANIKLÝCH OBCÍ KRÁLOVSKÉHO
HVOZDU NA ŠUMAVĚ

Eliška Králová

**ATLAS
ZANIKLÝCH OBCÍ KRÁLOVSKÉHO
HVOZDU NA ŠUMAVĚ**

Eliška Králová

OBSAH

Úvod	5	Holzschlag (Höhal a Paseka)	24
Královský hvozd	6	Zánik	26
Historie osídlení	6	Srovnávací fotografie	27
Altbrunst (Starý Brunst)	8	Hurkenthal (Hůrka)	28
Zánik	10	Zánik	30
Srovnávací fotografie	11	Srovnávací fotografie	31
Frauenthal	12	Neubrunst (Nový Brunst)	32
Zánik	14	Zánik	34
Srovnávací fotografie	15	Srovnávací fotografie	35
Glaserwald (Skelná)	16	Stadln (Stodůlky)	36
Zánik	18	Zánik	38
Srovnávací fotografie	19	Srovnávací fotografie	39
Haidl Am Ahornberg (Zhůří)	20	Znakový klíč	40
Zánik	22	Zdroje	41
Srovnávací fotografie	23		

ÚVOD

Pátrání po zaniklých sídlech a objektech se v současné době stává fenoménem, což dokládá nespočet internetových stránek a publikací věnujících se tomuto tématu. Motivací pro tvorbu atlasu bylo zvýšit povědomí o osudu obcí a jejich obyvatel na území Královského hvozdu na severozápadě Šumavy. Cílem atlasu je předat základní informace o obcích a jejich zániku, který nastal v důsledku událostí 50. let 20. století. Dobové a současné fotografie společně s mapami obcí v době jejich existence pomáhají nastítnit představu o zdejším životě a dopadu konce 2. světové války na místní obyvatele.

Atlas byl vytvořen v rámci stejnojmenné bakalářské práce na Katedře aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v roce 2024.

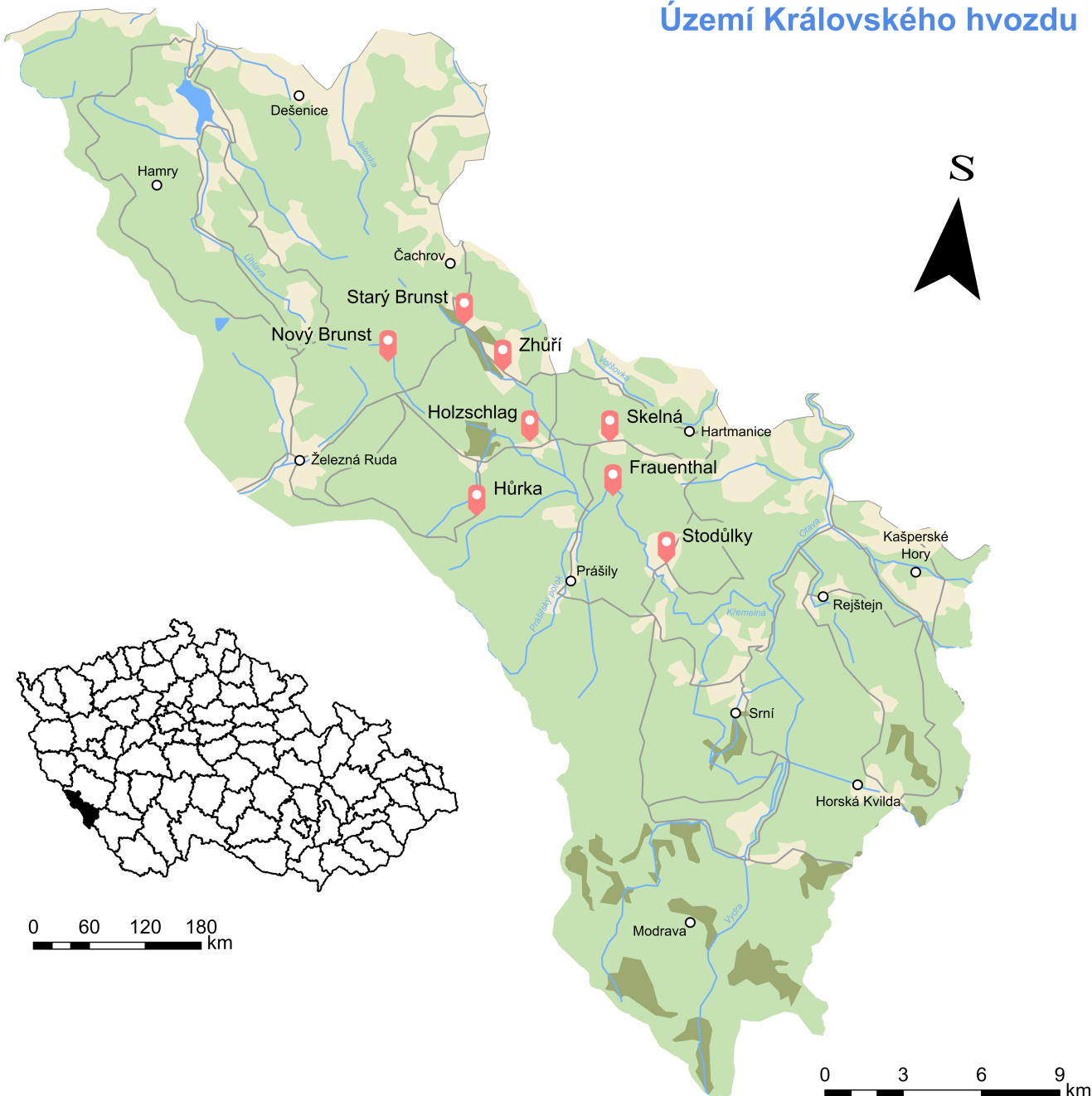
KRÁLOVSKÝ HVOZD

Královský hvozď je oblast v západní části Šumavy mezi Železnou Rudou, Nýrskem a Hartmanicemi. Z historického hlediska se jedná o oblast pralesa na rozhraní Českého království a Bavorska. Tato oblast náležela do majetku českého krále zhruba od druhé poloviny 13. století, kdy území spadalo do správy vrchnosti. Území se členilo na 8 samostatných celků – rychet. Jmenovitě se jednalo o Svatou Kateřinu, Hamry, Hojsovu Stráž, Javornou, Zhůří, Kochánov, Stodůlky a Stachy. Správní území Královského Hvozdu fungovalo až do zrušení poddanství v roce 1848. V současnosti se na části území nachází přírodní památka Královský hvozď, která je tvořena jednotlivými segmenty.

HISTORIE OSÍDLENÍ

Jedny z prvních písemných stop o osídlení oblasti pochází z roku 1273 z tzv. knihy poplatků. Od té doby území Hvozdu spadalo k majetku českého panovníka a spravovaly jej šlechtické rody. Obyvatelé měli oproti ostatním své výsady, kdy mohli například vařit pivo, pálit kořalku či svobodně nakládat s majetkem a směňovat pozemky mezi sebou. Spory šlechty s místními obyvateli vyeskalovaly až v písemné potvrzení vykoupení ze zástavy roku 1617 císařem Matyášem. Po zaplacení zástavní částky obyvateli byl Hvozď pod ochranou panovníka a nešlo ho zastavit ani prodat, aniž by bylo obyvatelstvo odškodněno. To se změnilo po potlačení povstání roku 1621, kdy se obyvatelé Hvozdu přidali na stranu českých stavů. V období průmyslové revoluce a před válkami se obce Královského Hvozdu postupně vyvíjely a zvyšovaly svůj rozsah. Okolní krajina totiž poskytovala zdroj surovin pro stále se rozvíjející sklářský průmysl. S koncem války a začátkem nového politického režimu v 50. letech 20. století přišlo postupné vysídlování tamního obyvatelstva, chátrání domů a celkový zánik obcí.

Území Královského hvozdu

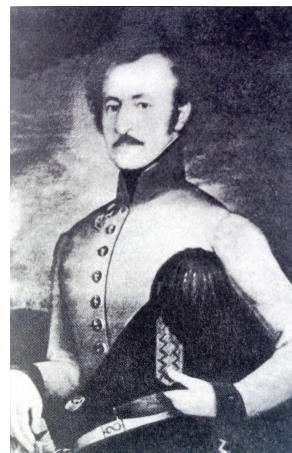
ALTBRUNST (STARÝ BRUNST)

Obec se nacházela na rozcestí Javorné a Zhůří na břehu řeky Křemelné. Název Brunst je odvozen od německého názvu pro vypalování lesa. První zmínky o Starém Brunstu pochází z konce 16. století, kdy se z popela vyráběla potaš na výrobu skla. Později na konci 17. století zde byla založena sklářská huť a postaveno hospodářské obydlí. Původními majiteli huťe byla rodina Eyssnerů a známá sklářská rodina Adlerů. V huťi se vyrábělo tabulové sklo, které se dová-

želo do Itálie, Španělska a Švýcarska. Na začátku 19. století čelila rodina Adlerů finančním potížím, a tak byla nucena rozprodat svůj majetek. K této situaci přispělo i postavení nové sklářské huťi na místě Nového Brunstu. V roce 1835 koupil huť rod Abelů, který ji vlastnil až do počátku 20. století. Až do svého zániku se zde kromě obytné budovy nacházela huť s pilou, kovárna a hostinec. Obyvatelé pracovali především jako skláři v huťi nebo na pile jako dřevorubci.

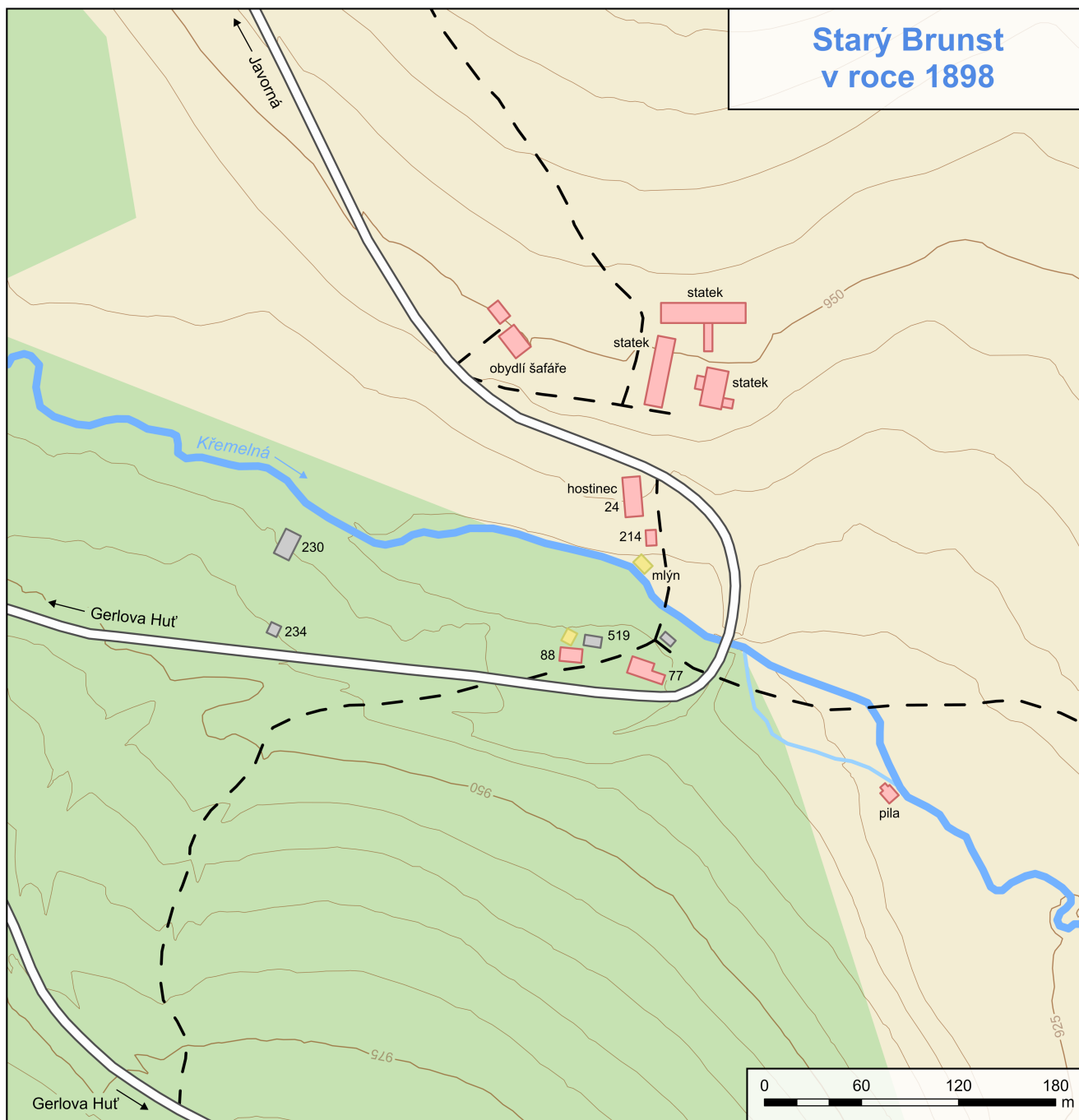

*J. J. Eyssner – majitel
Brunstu 1675–1705 (vlevo)*
[1]

*F. Abele – majitel
Brunstu 1835–1853 (vpravo)*
[2]

Starý Brunst v roce 1898

Přehled počtu domů a obyvatel ve Starém Brunstu [1]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem
1840	13	-	-	-
1869	6	44	41	85
1880	7	-	-	79
1890	8	30	35	65
1895	8	-	-	65
1900	-	-	-	-
1910	7	-	-	80
1921	10	-	-	-
1930	9	-	-	69
1960	0	0	0	0

Zánik

Před koncem války roku 1945 zde pobývali němečtí vojáci, kteří postupovali směrem na Železnou Rudu do amerického zajetí. Starý Brunst sehrál svou roli i při dobývání Zhůří američany. Na přelomu 40. a 50. let minulého století začalo vysídlení německých obyvatel, kteří zde tvořili převážnou většinu. Ti byli nahrazeni přistěhovalci, ale ani ti ve Starém Brunstu dlouho nepobyli. Po zřízení VÚ (Vojenský újezd) Dobrá Voda v roce 1952 se stal jeho součástí i Starý Brunst a vysídlené budovy začaly postupně chátrat. V místech bývalého Starého Brunstu je dnes pouze novodobá chata.

Srovnávací fotografie

Starý Brunst kolem roku 1937 [3] a v roce 2024 [4]

Obytné stavení ve Starém Brunstu v roce 1937 [5] a v roce 2024 [6]

FRAUENTHAL

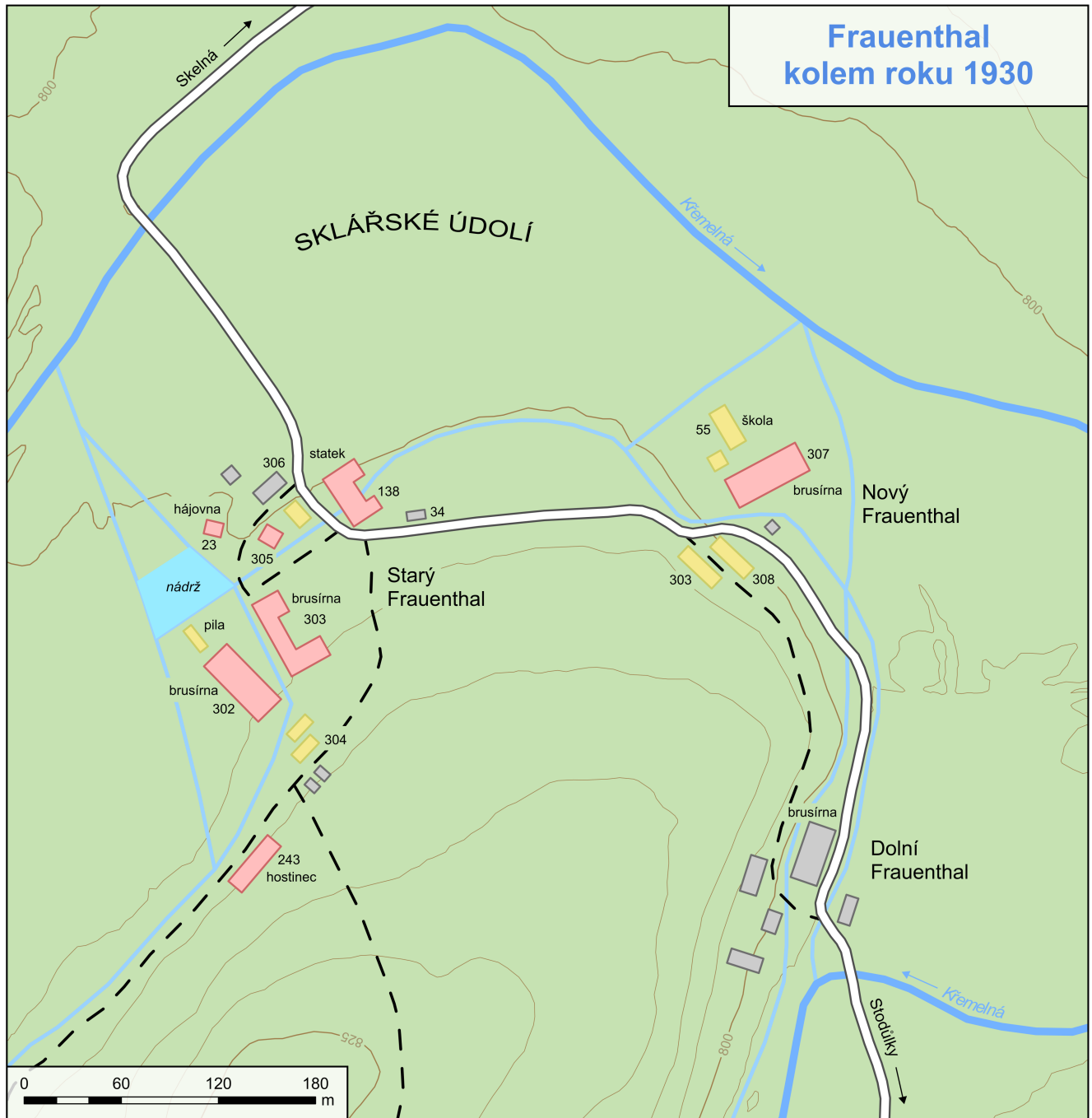
Frauenthal se nacházel v příhodné lokalitě obklopen meandrem řeky Křemelné, z níž se dodával do skláren říční písek. Název dal osadě nedaleký les Frauenwald, v němž se podle pověsti zjevila Panna Marie. Původně stála v místech zemědělská usedlost, kterou zde postavil v polovině 18. století sedlák Lenz. V roce 1863 ji doplnila nedaleko postavená brusírna a leštírna skla. Tím založila rodina Blochů osadu Starý Frauenthal. Vyrobena zrcadla byla přepravována v bednách například do Maďarska, Ruska, Turecka a dále do Asie. Mezi lety 1872 a 1873 začala výstavba další brusírny s leštírnou

a osady Nový Frauenthal. Do brusíren se přiváděla voda z řeky Křemelné pomocí vybudovaných kanálů. O dalších 10 let později se stavěla nová brusírna a leštírna zrcadel kousek od Nového Frauenthalu a místu se začalo říkat Dolní Frauenthal. Ve 30. letech minulého století došlo k zastavení výroby skla a na řece byla zřízena limnigrafická stanice. Lidé v brusírně pracovali jako brusiči, leštiči, fasetáři a čističky. Dalšími pozicemi byli pokladači, tesaři, pilaři a truhláři. Ve sklárně pracovaly i ženy a děti, které vykonávaly lehčí práce.

*Rodina Blochova
z Hartmanic
ve dvacátém století [7]*

Frauenthal kolem roku 1930

Přehled počtu domů a obyvatel ve Frauenthalu [2]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem
1869	4	43	44	87
1880	9	116	135	251
1890	12	184	232	416
1900	-	-	-	-
1910	13	-	-	255
1921	13	-	-	-
1930	13	-	-	130
1945	9	54	44	98
1950	0	-	-	0

Zánik

I Frauenthal postihlo poválečné vysídlení německé populace, která i zde představovala většinu tamního obyvatelstva. Po odsunu v roce 1946 se budovy začaly rozpadat. Oblast měla být po vybudování přehrady pod Stodůlkami zaplavena, k čemuž ale nedošlo, neboť osada spadala do území VÚ Dobrá Voda zřízeného v roce 1952. Armáda osadu využívala jako vojenské cvičiště a později byly veškeré budovy srovnány se zemí. Existenci bývalé osady dnes dokládají pouze zbytky základů domů a pozůstatky kamenných pilířů mostu přes řeku Křemelnou.

Srovnávací fotografie

Osada Frauenthal před rokem 1945 [8] a v roce 2024 [9]

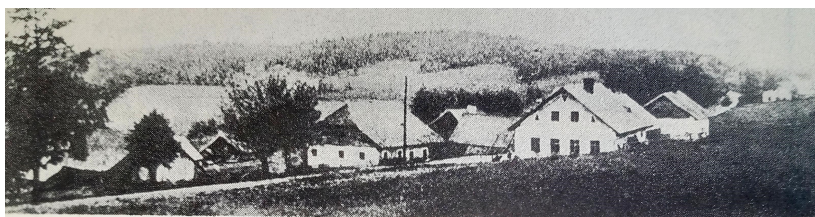
Brusírna a leštírna zrcadel ve Frauenthalu roku 1947 [10] a v roce 2024 [11]

GLASERWALD (SKELNÁ)

Původně osada ležela u silnice spojující Hartmanice, Novou Hůrku a Železnou Rudu před křižovatkou směrem na Prášily. Na začátku 17. století se v místech nacházela sklářská huť. Koncem téhož století však huť zanikla kvůli nedostatku dřeva. Samotná osada vznikla kolem roku 1700, kdy byl okolní les využíván sklářskými hutěmi. U Skelné též stával mlýn, jenž byl postaven na ře-

ce Křemelné mezi Skelnou a Pasekou. K mlýnu náležela i pila a malá elektrárna. V osadě také stávaly 2 hostince a knihovna. Obyvatelstvo se věnovalo zemědělské činnosti a chovu dobytka. Výnosné bylo i lesní hospodářství a sběr lesních plodin. Osada měla i obecní školu, kterou před první světovou válkou navštěvovalo téměř 200 žáků.

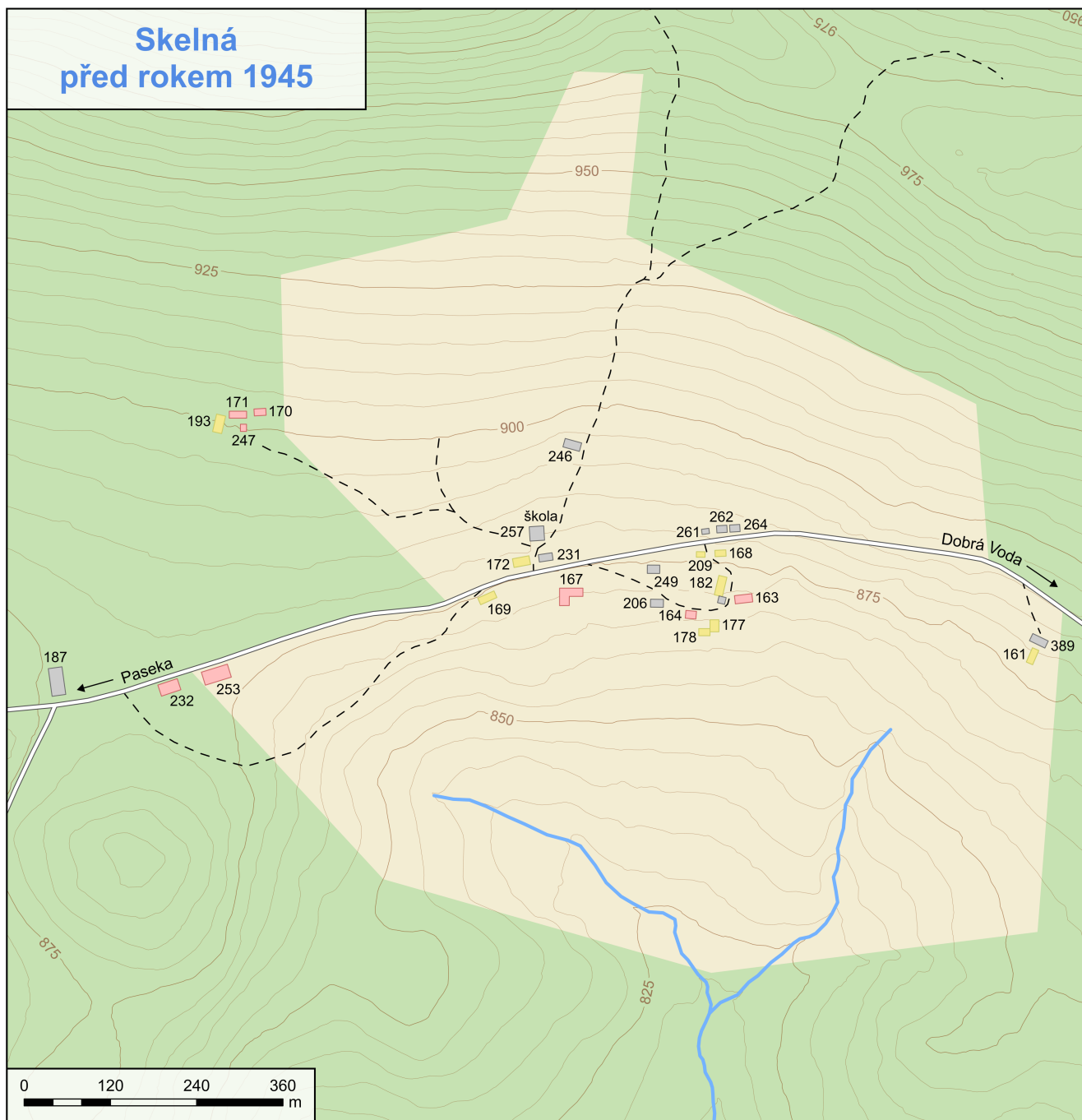

GLASSERWALD i. Böhmerwald

Domy v Glaserwaldu v roce 1935 [12]

Skelná před rokem 1945

Přehled počtu domů a obyvatel ve Skelné [3]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem
1840	25	-	-	-
1869	27	118	105	223
1880	35	175	179	354
1890	31	203	200	403
1895	31	-	-	403
1900	36	-	-	398
1910	37	-	-	260
1921	31	-	-	201
1939	-	-	-	177

Zánik

Stejně jako okolní vesnice i Skelná byla po druhé světové válce vysídlena a opět dosídlena. Spolu se zřízením VÚ Dobrá Voda v roce 1952 se budovy staly cílem dělostřelců a jejich zbytky byly postupně strženy a srovnány se zemí. V současnosti se v lokalitě nachází už jenom zarostlé zbytky domů. Na křižovatce směrem na Prášily však stále stojí hostinec, jenž během působení vojenského újezdu sloužil jako strážní stanoviště.

Srovnávací fotografie

Osada Skelná kolem roku 1937 [13] a v roce 2018 [14]

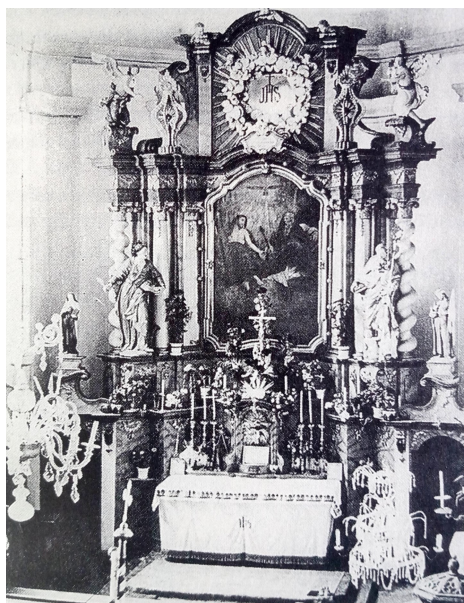
Osada Skelná v roce 1940 [15] a v roce 2024 [16]

Haidl am Ahornberg (Zhůří)

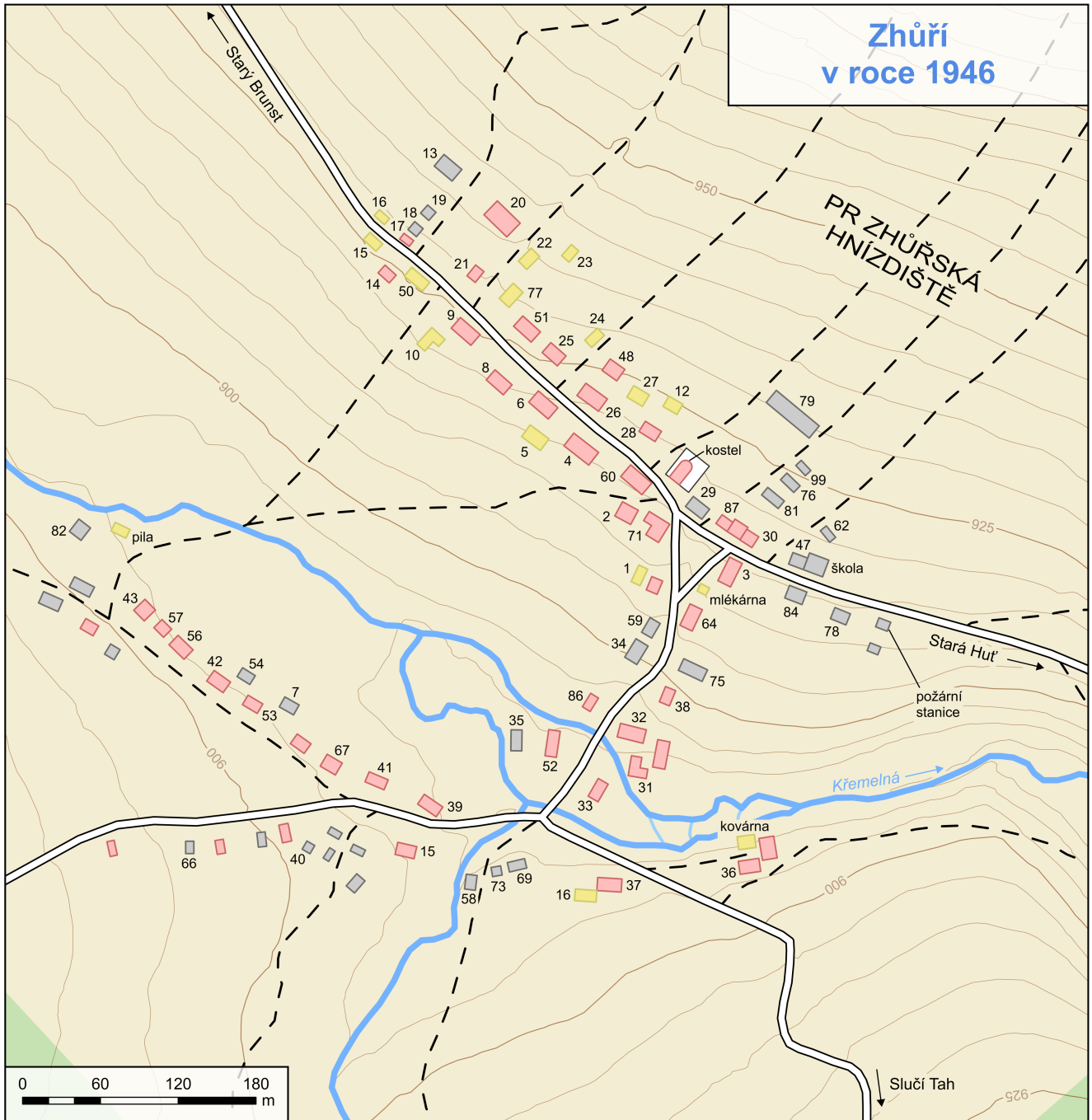
Obec Zhůří se rozprostírala na cestě mezi Javornou a Hartmanicemi poblíž Starého Brunstu. Nad bývalou obcí se tyčí Hádí vrch a pod ní protéká řeka Křemelná. První zmínky se datují do začátku 17. století. Na konci století byla postavena kaple, která se zasvětila Nejsvětější Trojici. V 18. století došlo k přestavbě a zvětšení kaple. V obci se v polovině 18. století zřídila sklářská huť. Byla zde zřízena i četnická stanice, pila a kovárna.

V obci se dokonce nacházelo 6 hostinců a škola. Zdejší obyvatelé se věnovali především zemědělství na polích a pastvinách a v neposlední řadě i dřevorubectví. Po první světové válce byl jeden z hostinců přestavěn na továrnu, kde se vyráběly rýžové kartáče. Řada obyvatel se tedy uplatnila v řemeslné výrobě a obchodnictví. Na začátku 19. století chodilo do místní školy na 101 žáků.

*Hlavní oltář kostela
Nejsvětější Trojice
ve Zhůří [17]*

Zhůří v roce 1946

Přehled počtu domů a obyvatel ve Zhůří [4]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem
1840	67	-	-	397
1850	-	-	-	421
1869	70	304	326	630
1880	70	331	325	660
1890	71	330	348	678
1895	71	-	-	665
1900	73	310	313	623
1910	73	300	299	599
1920	77	269	329	598
1930	83	-	-	623
1940	87	-	-	-
1949	-	-	-	72
1953	0	-	-	-

Zánik

Před koncem druhé světové války došlo k poničení několika domů v rámci ostřelování Zhůří americkým dělostřelectvem. Po jejím konci proběhlo vysídlení převažujícího německého obyvatelstva a následné dosídlení přistěhovalci ze Slovenska a Rumunska. Všichni obyvatelé však byli vystěhováni v roce 1952, kdy Zhůří spadalo do nově zřízeného VÚ Dobrá Voda. V rámci vojenských cvičení byla na nedalekém Hadím vrchu postavena vojenská hláska s pozorovatelnou pro štáb. Po vesnici zde zůstaly jen zarostlé základy domů a nově postavená kaplička v místech bývalého kostela spolu s umrlčími prkny. V místě se též nachází kříž smíření a památník padlým americkým vojákům.

Srovnávací fotografie

Obec Zhůří kolem roku 1930 [18] a v roce 2024 [19]

Most ve Zhůří kolem roku 1937 [20] a roce 2024 [21]

HOLZSCHLAG (HÖHAL A PASEKA)

Paseka s Höhalem stály naproti sobě na cestě mezi Novou Hůrkou a Hartmanicemi. V původních místech Paseky se rozkládal les, jenž se postupně vytěžil. Na místě byl postaven hospodářský dvůr a díky vodě ze Slatinného a Zhůreckého potoka (řeka Křemelná) vznikla řada vodních děl. Osady byly propojeny systémem vybudovaných vodních kanálů, jež spolu s nádržemi zajišťovaly dostatečný přísun vody. Toho využila ve druhé polovině 19. století firma Fürth & Pollak a po odkoupení Paseky a Höhalu zde zřídila brusírny a leštírny zrcadlového skla. Ve 20. letech byl jejich provoz omezen a po založení konkurenční sklárny u Kar-

lových Varů ve 30. letech dokonce ukončen. Během své existence v Höhalu stával hostinec, kaple s věžičkou a několik chalup. V Pasece se nacházela škola, brusírny s leštírnami zrcadel a několika domy. Do roku 1896 chodily děti do školy do nedaleké Skelné. V tomto roce byla založena německá obecní škola v Pasece. Na začátku druhé světové války do školy chodilo 35 dětí. Na konci války se výuka zrušila a v průběhu dalších let byla budova srovnána se zemí. Po druhé světové válce došlo k obnovení školy pro české děti v hostinci v Novém Zhůří, kam docházely i děti z Paseky a Höhalu.

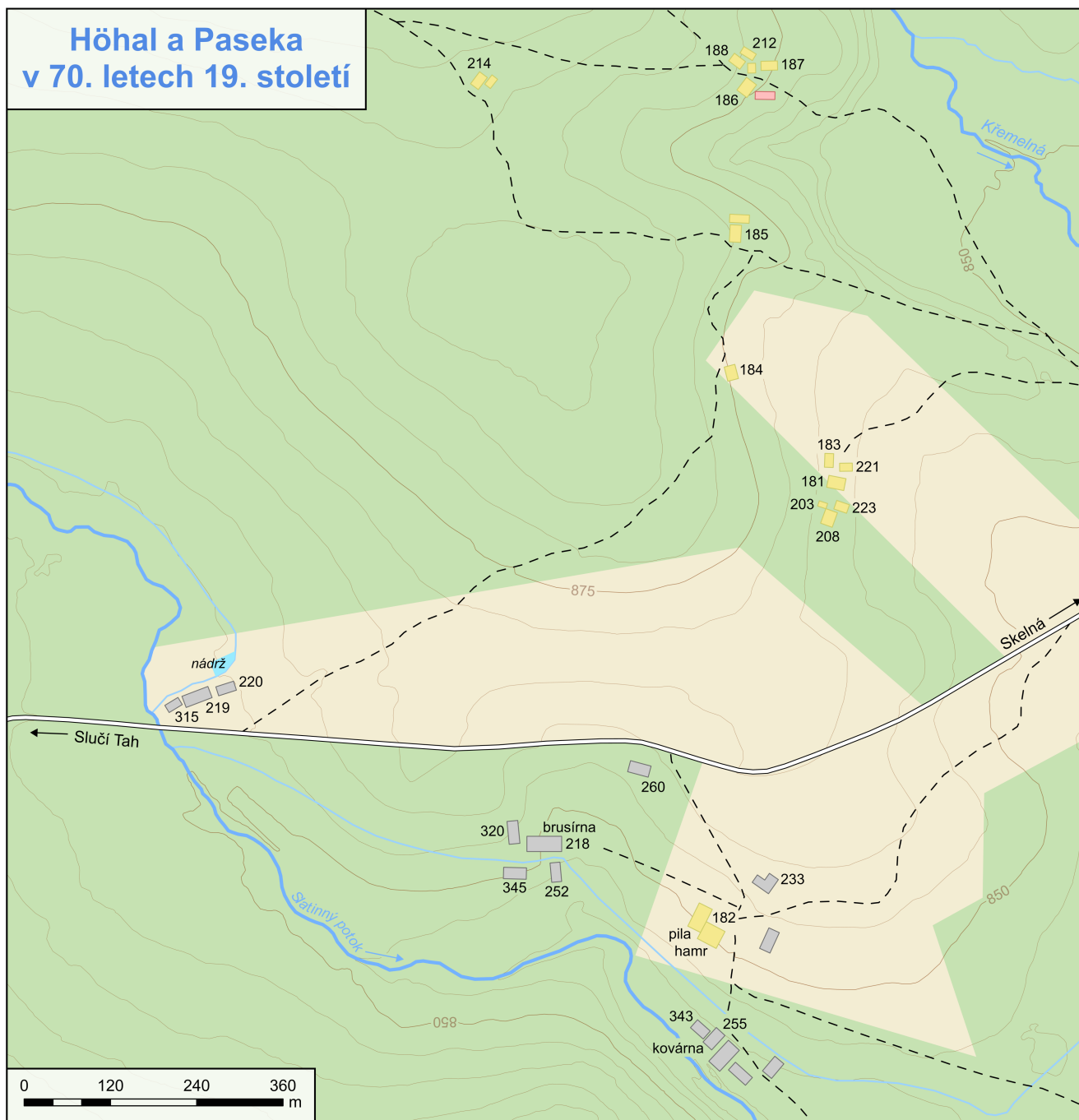

*Senoseč
na Höhalu
(vlevo) [22]*

*Hostinec
v Höhalu
(vpravo) [23]*

Höhal a Paseka v 70. letech 19. století

Přehled počtu domů a obyvatel v Höhalu a na Pasece [5]

Rok	Höhal				Paseka			
	Počet domů	Počet obyvatel			Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem		muži	ženy	celkem
1840	9	-	-	-	3	-	-	-
1869	13	44	56	100	10	94	98	192
1880	15	96	101	197	10	126	137	263
1890	14	95	108	203	12	151	192	343
1895	14	-	-	203	9	-	-	343
1900	13	-	-	136	14	-	-	302
1910	12	-	-	114	11	-	-	188
1921	13	-	-	97	11	-	-	216
1939	-	-	-	112	-	-	-	140

Zánik

S koncem války přišlo i poválečné vysídlení Němců, kteří zde stejně jako v ostatních pohraničních oblastech tvořili většinu obyvatel obcí. V roce 1946 zde byli vysídleni i antifašisté. Z místa se po vytyčení oblasti VVP (Vojenský výcvikový prostor) Dobrá Vo-da stalo vojenské cvičiště. V 70. letech došlo ke srovnání zbytků budov se zemí. Tato likvidace proběhla z obavy před ukryváním se lidí ve zbytcích domů, kteří prchali dále za hranice na západ. V současné době zde lze najít pouze zbytky základů školy a stavidla náhonů. Dřívější kanály jsou již patrné jen v okolních lesích. Jedinými výjimkami jsou nepůvodní hájovna a chalupa NP Šumava, která stojí u hlavní silnice.

Srovnávací fotografie

Osada Paseka v roce 1947 [24] a v roce 2024 [25]

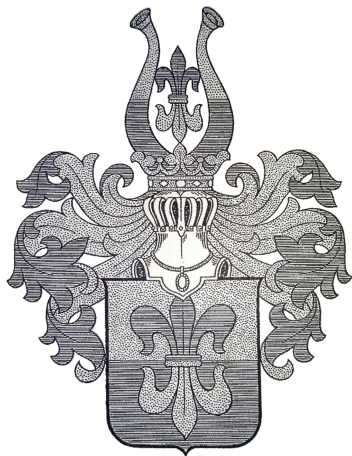

Brusírna na Pasece kolem roku 1935 [26] a v roce 2020 [27]

HURKENTHAL (HŮRKA)

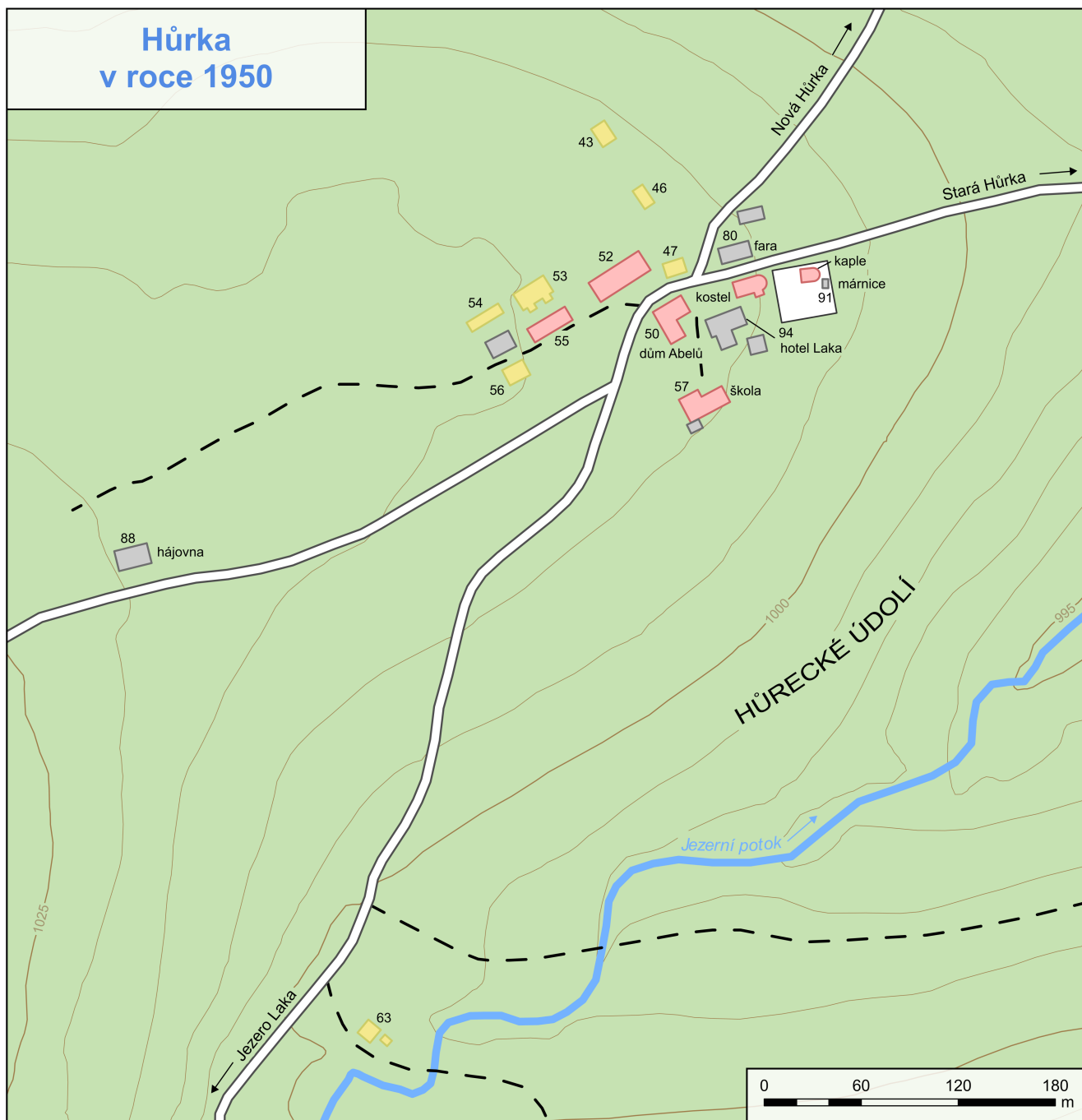
Bývalá osada Hůrka se nachází v Hůrecském údolí poblíž jezera Laka. V roce 1732 byla nedaleko postavena sklářská huť, která se nazývala Česká huť a později Stará Hůrka. Na začátku druhé poloviny 18. století byla v místech Hůrky postavena nová sklárna, která vyráběla benátská zrcadla. Na silnici mezi Hartmanicemi a Železnou Rudou vznikly sklářské obytné domy a místo se pojmenovalo Nová Hůrka. Před koncem století nechal majitel skláren postavit kostel svatého Vincence s přilehlým hřbitovem. Později byla vedle kostela vystavěna kaple sva-

Erb používaný rodinou Abelů [28]

tého Kříže s kryptou. Ta sloužila jako rodinná hrobka sklářských rodin Hafenbrádlů a Abelů. V první polovině 19. století byla v Hůrce vybudována brusírna a leštírna zrcadlových skel vyráběných francouzským způsobem – foukáním. Po pokusu rodiny Abelů modernizovat výrobu však nastala krize a v roce 1852 Hůrku odkoupil jiný majitel. V následujících letech se vystřídal několik majitelů skláren, avšak koncem 19. století výroba ustala. Základní občanskou vybavenost osady zajišťoval hotel, hostinec, škola a také místní pošta. Zdejší lidé pracovali především ve sklářství a dřevařství, ale někteří se dokonce věnovali i řemeslné výrobě. Děti se od roku 1802 vzdělávaly v místní německé škole, kterou nechal postavit majitel Hůrky Abele. Česká menšinová škola byla otevřena roku 1924 v nedalekém Novém Zhůří. Od začátku války do svého obnovení v roce 1946 byla uzavřena.

Hůrka v roce 1950

Přehled počtu domů a obyvatel v Hůrce [6]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel
1857	14	201
1868	14	201
1870	13	234
1880	14	218
1890	13	234
1910	14	185
1921	12	-
1939	-	146

Zánik

Na konci války byli nuceni převažující němečtí obyvatelé Hůrky odejít do sběrného tábora v Dlouhé Vsi a zbytek obyvatel opustil osadu později. Poté sice probíhalo dosídlení, avšak všichni obyvatelé natrvalo vysídlili osadu po zřízení VÚ Dobrá Voda. Jelikož se Hůrka nacházela poblíž hranice, spadala i do později vyhlášeného zakázaného hraničního pásma. Podobně jako v ostatních obcích ve VVP Dobrá Voda, tak i tato osada byla srovnána se zemí. Jediným objektem, jenž zůstal stát, byla kaple sv. Kříže. Zkáze neunikly ani mumie v podzemní kryptě, kdy je vojáci postavili ke hřbitovní zdi a rozstříleli. Zbytky mumií následně zakopali v okolí a dřevěné rakve spálili. Kaple posléze sloužila jako konírna, skladiště slámy a sena. Skladoval se v ní i ostatný drát. Minulost na tomto místě připomíná už jen zrekonstruovaná kaple a základy kostela sv. Vincence.

Srovnávací fotografie

Kostel sv. Vincence a hotel v Hůrce v letech 1929–1939 [29] a v roce 2024 [30]

Kaple sv. Kříže v roce 1990 [31] a v roce 2024 [32]

NEUBRUNST (NOVÝ BRUNST)

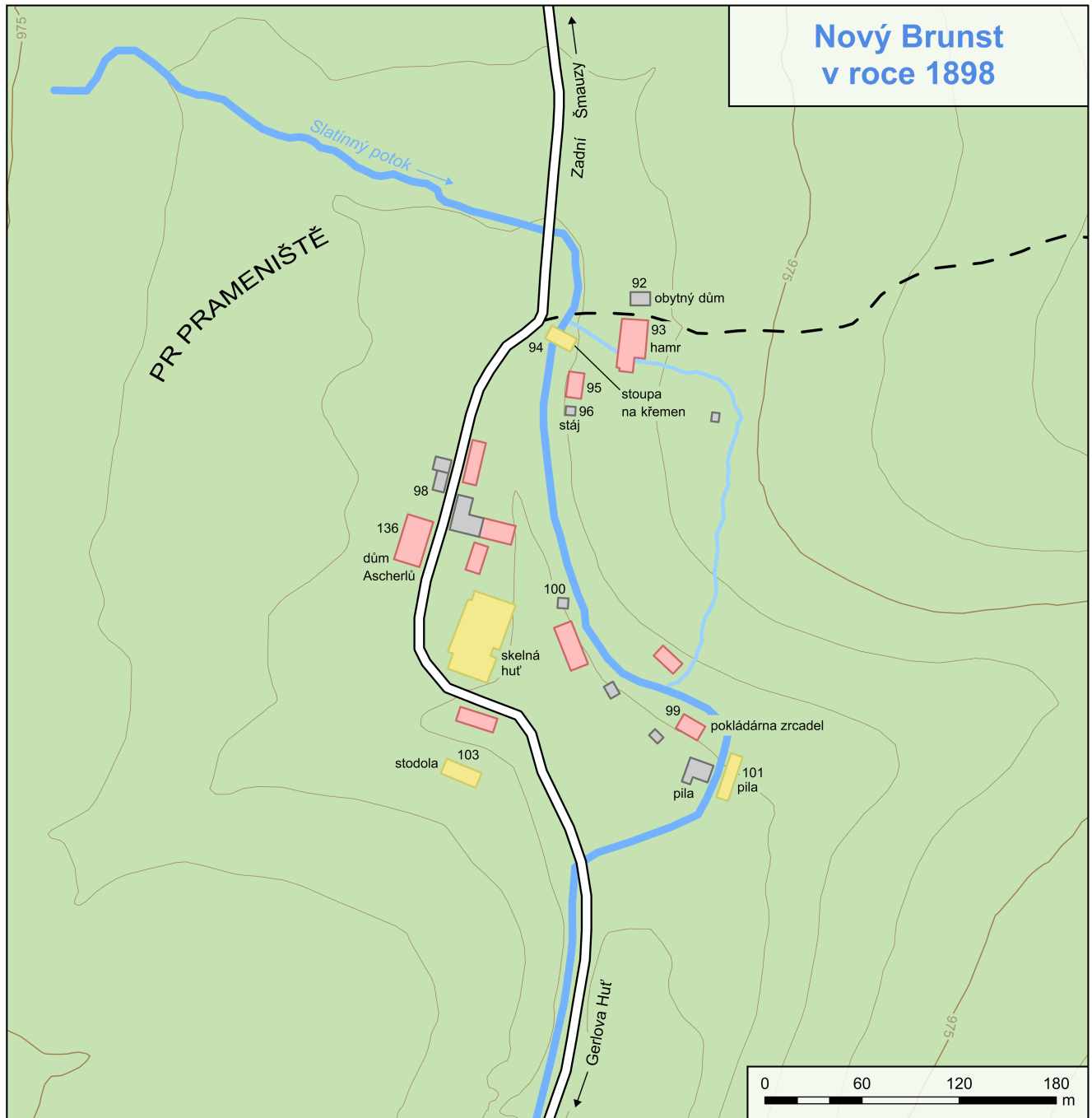
Nový Brunst ležel v lesích mezi Železnou Rudou a Javornou na východní straně vrchu Pancíř. Roku 1829 byla nedaleko Starého Brunstu postavena nová sklárna a místu se začalo říkat Nový Brunst. Sklárna patřila rodině Adlerů, avšak o rok později ji byli nuceni prodat. Odkoupil ji J. G. Ascherl, který pokračoval ve výrobě tabulového a silnějšího zrcadlového skla. To se vyváželo například až do Benátek a Milána. Následující rok sklárnu postihl požár, ale byla znovu postavena a s ní

Portrét rodiny
G. L. Ascherla [33]

i další výrobní a obytné budovy. Další požár vypukl v druhé polovině 19. století. Po něm byla vystavěna sklárna již z kamene. Na konci století byla výroba ukončena a o pár let později v roce 1900 opět sklárna vyhořela. Na konci prvního desetiletí minulého století postihl požár i obytný dům rodiny Ascherl. Původně v Novém Brunstu stávala sklárna, 2 pily, hamr a kovárna. Mezi obytné budovy patřily i hájenka a panský dům. Obyvatelé se po uzavření sklárny začali zaměřovat na pastevectví a zemědělství. Po roce 1842 zde fungovala sklářská škola v jedné z místností v obytné budově. Roku 1873 však byla výuka přesunuta do nedaleké Gerlovi Huti.

Nový Brunst v roce 1898

Přehled počtu domů a obyvatel v Novém Brunstu [7]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel
1830	18	-
1840	6	-
1880	12	176
1890	12	160
1895	12	160

*Obytný dům rodiny Ascherl
v Novém Brunstu
před rokem 1990 [34]*

Zánik

Jako u jediné z obcí Královského hvozdu nebyl zánik Nového Brunstu spojen s vyhlášením VVP Dobrá Voda. Poválečné období se neslo ve znamení vysídlování převládajícího německého obyvatelstva. Ti museli Nový Brunst opustit v roce 1946 a poté začalo postupné chátrání místa. Po uzavření sklárny na konci 19. století se totiž obec přeorientovala na zemědělství a místo se tak pro poválečné dosídlení stalo i díky své nevýhodné poloze málo atraktivní. Opuštěné budovy se začaly rozpadat a některé byly strženy. V padesátých letech minulého století se přeživší 3 budovy staly vojenskými cíli pro cvičení protiletectvé ochrany v Javorné. Na místě v současnosti stojí už jen nově postavená kamenná stodola.

Srovnávací fotografie

Obec Nový Brunst v roce 1970 [35] a v roce 2024 [36]

Obec Nový Brunst v roce 1899 [37] a v roce 2024 [38]

STADLN (STODŮLKY)

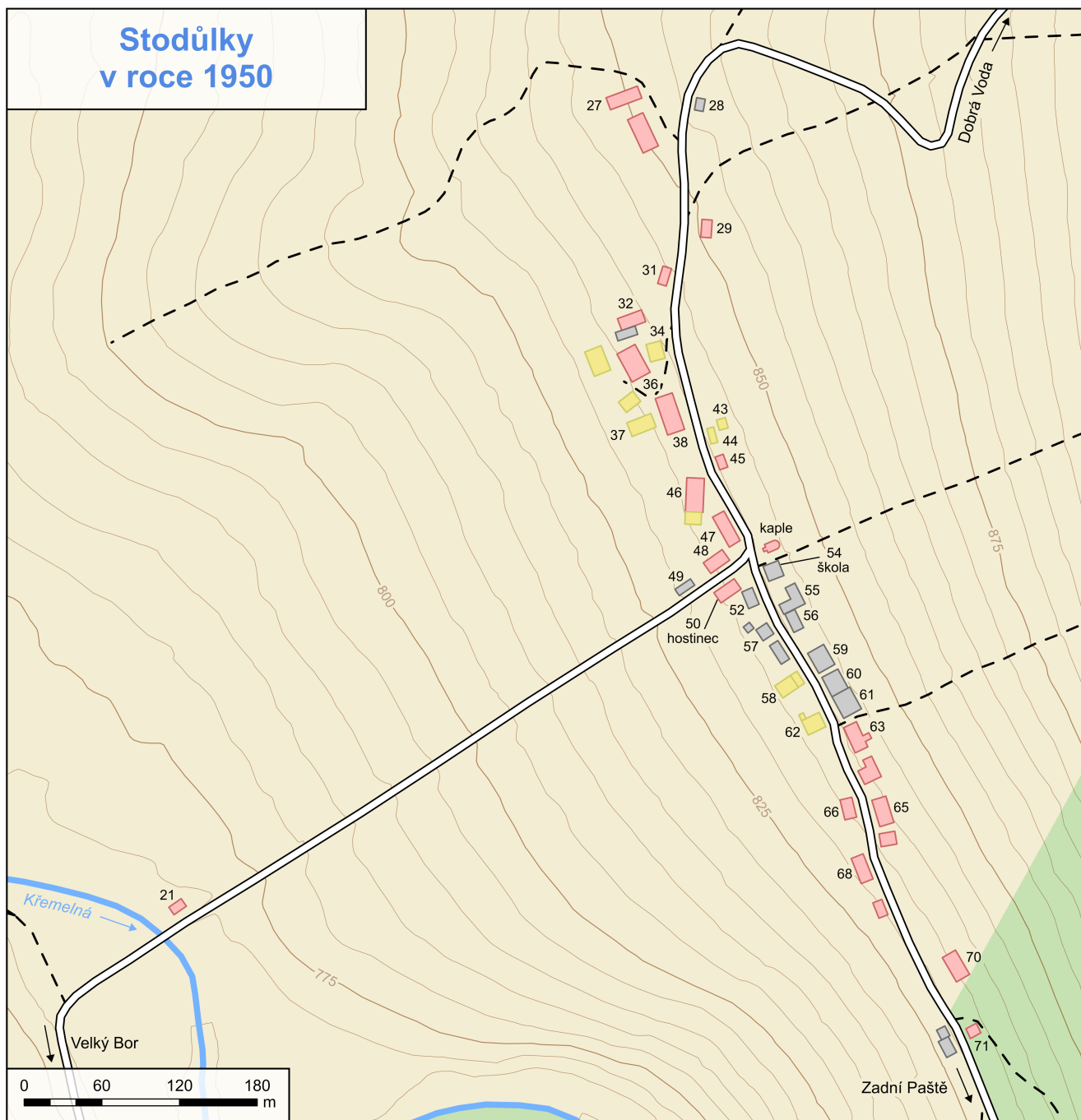
Stodůlky se rozprostíraly pod horou Křemelná v údolí stejnojmenné řeky. O obci se objevila první zmínka roku 1614, kdy se místo jmenovalo Simonovy stodoly. Později se obec rozrostla a byla známá už pod názvem Stodůlky. V roce 1725 postihla obci morová epidemie, při níž zemřela polovina obyvatel. Po morové epidemii nechali obyvatelé vystavět kapli svatého Šebestiána, ochránce před morem. V druhé polovině 18. století došlo k její opravě, která však nevydržela

na dlouho. Ještě před koncem století se kaple začala rozpadat, a tak byla vystavěna nová větší kaple na vhodnějším místě ve středu obce. Na konci 19. století vybudovali místní nový most přes řeku Křemelnou. Obec se skládala ze dvou mlýnů u řeky, školy, pily, statků a stodol a také z několika hostinců. Před koncem 18. století postavili v obci místní obyvatelé školu. V roce 1862 navštěvovalo školu 82 žáků. Za druhé světové války počet dětí klesl na pouhých 56.

Pohlednice Stodůlek před rokem 1918 [39]

Stodůlky v roce 1950

Přehled počtu domů a obyvatel ve Stodůlkách [8]

Rok	Počet domů	Počet obyvatel		
		muži	ženy	celkem
1840	44	-	-	-
1869	42	173	187	360
1880	40	254	255	509
1890	40	264	300	564
1895	40	-	-	564
1900	39	-	-	481
1910	34	-	-	358
1921	42	-	-	278
1939	-	-	-	276

Zánik

Na konci války Stodůlky postihlo ostřelování americkými vojáky, při kterém však nedošlo k větším škodám. V roce 1946 probíhal odsun německého obyvatelstva, které představovalo většinu obyvatel. To bylo poté nahrazeno přistěhovalci z Bulharska, Maďarska a Slovenska a též lidmi ze středních Čech. Ti museli Stodůlky opustit po zřízení VÚ Dobrá Voda v roce 1952. Budovy se staly vojenskými cvičnými terči dělostřelců. Z obavy z úkrytu lidí prchajících za hranice v ruinách domů, padlo rozhodnutí zbytky zdiva srovnat se zemí. Po bývalých Stodůlkách zbyly jen zrekonstruované základy kaple svatého Šebestiána a nově postavený přístřešek. Jako památka na doby minulé slouží i značka upozorňující na stále nevybuchlou municí v okolí.

Srovnávací fotografie

Obec Stodůlky v letech 1929–1939 [40] a v roce 2024 [41]

Kaple a škola ve Stodůlkách po roce 1920 [42] a v roce 2024 [43]

ZNAKOVÝ KLÍČ

Mapa Území Královského hvozdu

	Významné město
	Zaniklá obec
	Silnice
	Vodní tok
	Vodní plocha
	Bažiny a rašeliniště
	Les
	Ostatní plocha

Přehledová mapa Královského hvozdu

	Okresy ČR
	CHKO a NP Šumava v okrese Klatovy

Mapy Zaniklých obcí

	Vrstevnice
	Vodní tok
	Náhon
	Nádrž
	Cesta
	Silnice
	Les
	Ostatní plocha
	Hřbitov

materiál budov

	Spalné
	Nespalné
	Nezjištěno

Popis budov v obcích obsahuje číslo popisné/stavební parcely a její účel.

ZDROJE

- ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ (2016): ArcČR® 500 verze 3.3, digitální geografická databáze. <https://www.arcdata.cz/cs-cz/produkty/data/arccr> (cit. 5.3.2024).
- BERAN, P. (2005): Hůrka (Hurkenthal). <http://zanikleobce.cz/index.php?obec=607> (cit. 24.2.2024).
- BERAN, P. (2005): Nový Brunst (Neu Brunst). <http://zanikleobce.cz/index.php?obec=710> (cit. 5.2.2024).
- BERAN, P. (2022): Zaniklé obce a objekty. <http://www.zanikleobce.cz> (cit. 28.1.2024).
- BOUŠKA, M. G. (2018): Skelná (Glasserwald). <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=300597> (cit. 15.3.2024).
- BOUŠKA, M. (2018): Skelná (Glasserwald). <https://mapy.cz/letecka?source=base&id=2138897&gallery=1&sourcep=foto&idp=1501908&x=13.3960697&y=49.1592951&z=17> (cit. 12.6.2024).
- CENIA (2022): Historická ortofotomapa (50. léta). <https://micka.cenia.cz/record/basic/50210752-9d9c-4f47-956b-1951c0a80137> (cit. 15.3.2024).
- ČEJKA, M. (2008): Frauenthal (Frauenthal) – současná mapa. <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=80807> (cit. 2.7.2024).
- ČEJKA, M. (2009): Hůrka (Hurkenthal) – současná mapa. <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=139147> (cit. 2.7.2024).
- ČEJKA, M. (2010): Höhal (Höhal) – současná mapa. <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=138907> (cit. 2.7.2024).
- ČEJKA, M. (2010): Paseka (Holzschlag) – současná mapa. <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=139147> (cit. 2.7.2024).
- ČEJKA, M. (2010): Skelná (Glasserwald) – současná mapa – východní část. <http://zanikleobce.cz/index.php?detail=141657> (cit. 2.7.2024).
- GEOPORTÁL ČÚZK (2024): ZABAGED – výškopis. <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/?atom=ztm10> (cit. 31.5.2024).
- HORPENIAK, V. (2007): Střední Šumava, 1. vydání, Praha a Litomyšl, Nakladatelství Paseka, 2007, s. 72, ISBN 978-80-7185-839-3.
- JELÍNKOVÁ, K. (2024): Nový Brunst. <http://znicenekostely.cz/?load=detail&id=18201> (cit. 21.7.2024).
- JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH (2024): Isak Simon Bloch (1805–1885). <https://www.kohoutikriz.org/autor.html?id=bloci&t=p> (cit. 2.7.2024).
- KOSTELY A KAPLIČKY (2024): Zhůří (obec Čachrov). https://kaplicky.cesty.in/zhuri#dokuwiki_top (15.3.2024).
- KOURA, P. (2013): Královský hvozd. <https://www.sumavanet.cz/kralovsky-hvozd.s-5982-RENYRE> (cit. 30.1.2024).
- KUDRLIČKA, V. (2005): ŠUMAVA – Co zmizelo z Královského hvozdů, 1. vydání, Praha, Vydavatelství Baset, 2005, s. 447, ISBN 80-7340-047-2.
- LABORATOŘ GEOINFORMATIKY UJEP (2022): III. vojenské mapování – 1 : 25 000. http://oldmaps.geolab.cz/map_region.pl?lang=cs&map_root=3vm&map_region=25 (cit. 2.4.2024).
- NP ŠUMAVA (2019): Plán péče o přírodní památku Královský hvozd na období 2016-2025. <https://www.npsumava.cz/dokument/plan-pece-o-pp-kralovsky-hvozd/> (cit. 30.1.2024).
- REICHARDT, J., REICHARDTOVÁ, B. (2006): Stará Šumava – Železnorudsko a Prášílsko, b.m., b.j., 2006, s. 314, ISBN 80-239-9229-5.
- ROUČKA, Z. (2004): Tenkrát na Šumavě – fotografie 1929–1939, 2. rozšířené vydání, Plzeň, Vydavatelství ZR & T, 2004, s. 239, ISBN 80-239-2498-2.
- STEINER, J. (2001): Šumava – Královský Hvozd, území svobodných Královských rychet I, Klatovy, Nakladatelství Echo, 2001, s. 368
- STEINER, J. (2005): Šumava – Královský Hvozd, území svobodných Královských rychet II, Klatovy, Nakladatelství Echo, 2005, s. 323, ISBN 80-900247-1-8.
- STREAM.CZ (2020): Po nás Paseka. KAHLSCHLAG IN HOLZSCHLAG. <https://www.stream.cz/zmizela-sumava/po-nas-paseka-kahlschlag-in-holzschlag-64053741> (cit. 23.4.2024).
- ŠUMAVA.CZ (2024): Frauenthal. <https://www.sumava.cz/rozcestnik/kultura-a-pamatky/zanikle-osady/frauenthal/> (cit. 3.2.2024).

Zdroje obrázků

- BOUŠKA, M. (2018): [14]
- HORPENIAK, V. (2007): [10], [13], [18], [20], [24], [26], [42]
- JELÍNKOVÁ, K. (2024): [37]
- JIHOČESKÁ VĚDECKÁ KNIHOVNA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH (2024): [7]
- KRÁLOVÁ, E. (2024): [4], [6], [9], [11], [16], [19], [21], [25], [30], [32], [36], [38], [41], [43]
- KUDRLIČKA, V. (2005): [1], [2], [3], [5], [8], [12], [15], [17], [22], [23], [28], [31], [33], [34], [35], [39]
- ROUČKA, Z. (2004): [29], [40]
- STREAM.CZ (2020): [27]

Zdroje tabulek

- BERAN, P. (2005): [6], [7]
- KUDRLIČKA, V. (2005): [1], [2], [3], [4], [5], [6], [8]
- STEIMER, J. (2001): [6], [7]
- STEINER, J. (2005): [1], [3], [4], [5], [7], [8]

UNIVERZITA KARLOVA
Přírodovědecká fakulta

ATLAS ZANIKLÝCH OBCÍ KRÁLOVSKÉHO HVOZDU NA ŠUMAVĚ

Atlas byl vytvořen jako příloha stejnojmenné bakalářské práce na Katedře aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.

Autorka map a textů: Eliška Králová

Vedoucí práce: Ing. Miroslav Čábelka

Fotografie na obálce atlasu zobrazují zrekonstruované základy kostela sv. Vincence v Hůrce

(Foto: Eliška Králová)

Mapy na obálce atlasu: *Podrobná mapa Království českého, List 20. G-3. Sušice – Eisenstein, Jan Srp*

(Zdroj: Mapová sbírka Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy)

Protivín 2024

